

چهارمین جشنواره نقد کتاب

عصر روز ۲۷ آبان ۱۳۸۶، طی مراسمی - با حضور دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، دکتر میرجلال‌الدین کزازی، استاد بهاء‌الدین خرمشاهی و جمعی از نویسندگان و منتقدان مطبوعات - چهارمین جشنواره نقد کتاب در سرای اهل قلم برگزار شد و از نقدنویسان برتر تقدیر به عمل آمد.

نخستین سخنران این مراسم محمد اسفندیاری، نویسنده و منتقد، بود که در آغاز سخنان خود گفت: نقد کتاب با وجود سابقه ۴۰ یا ۵۰ ساله‌اش اصلاً جدی نیست. اگر نقد جدی گرفته نشود، نمی‌توانیم در امر فرهنگ و کتاب، گام مهمی برداریم.

وی افزود: کتاب رکن فرهنگ است و فرهنگ رکن همه امور. وقتی فرهنگ نباشد یعنی کتاب نیست. وقتی کتاب نباشد، یعنی نقد کتاب نیست پس برای پیشرفت و توسعه باید اول کتاب خوب و بعد نقد کتاب وجود داشته باشد.

اسفندیاری در ادامه گفت: کتاب خوب در جامعه ما خیلی کم است. البته کتاب‌های آموزنده‌ای نیز منتشر شده است، ولی امروزه کارهایی در بازار کتاب به چشم می‌خورند که می‌توان نام آنها را - به قیاس با کاریکاتور - «کاری کتاب» گذاشت.

وی در پایان گفت: در ایران تاجران علم و فرهنگ زیاد شده‌اند. فرهنگ و علم طعمه آنان شده‌اند و اینان باعث عقب‌ماندگی و ازبین‌رفتن فرهنگ می‌شوند.

جويا جهانبخش، منتقد، مصحح و متن‌پژوه، نیز دیگر سخنران این مراسم بود که در مورد نقد کتاب‌های دینی

گفت: نقد ما از معناگرایی فاصله گرفته است و در نقد کتاب دینی صورت‌گرا هستیم. حتی برخی از مجلات که به صورت جدی کار می‌کردند، صورت‌گرا شده‌اند و نقدها صوری شده است و متأسفانه منتقدانی که بسیار توانمند بودند، از نقدهای محتوایی به نقدهای صوری رسیده‌اند. وی در ادامه گفت: امروزه منتقدان در حوزه دینی کمتر کار می‌کنند و به صورت‌نگری و مصلحت‌اندیشی روی آورده‌اند. وقت آن است که از سر بصیرت به نقدها بنگریم و سنت‌ها را استوار و به جای تضعیف تقویت کنیم.

جهانبخش در پایان گفت: ما پیش از این نقد را به دو صورت مصلحت‌اندیشانه و عقل‌گرایانه تجربه کرده‌ایم. امروز هر کتابی که مصلحت‌اندیشانه است، جایز نیست منتشر شود، ولی آثار عقل‌گرا و بدون حاشیه قابل نشر هستند.

در پایان مراسم، علی اوجبی - دبیر علمی جشنواره - اسامی برگزیدگان را بدین شرح اعلام کرد:

گروه فهرست‌نگاری و کتاب‌شناسی: علی‌اکبر صفری (برگزیده)، «نگاه به الشریعه الی استدراک الذریعه»، آینه پژوهش (قم).

گروه فلسفه: حجت‌الاسلام احمد عابدی (برگزیده)، «دشوارتر از تدریس استادانه»، آینه پژوهش (قم)؛ عباس فتحی (برگزیده)، «ترجمه اسفار اربعه در بوته نقد»، مجله معرفت فلسفی.

گروه کودک و نوجوان: شهرام اقبال‌زاده (برگزیده)، «دیگر طالبی نمی‌خورم! (مترجمان «شازده کوچولو» زیر ذره‌بین نقد)»، کتاب ماه کودک و نوجوان.

گروه علوم اجتماعی: زینب‌السادات معصومی‌زاده (برگزیده)، «نقد و بررسی کتاب تاریخ جراید و مجلات ایران»، - فصلنامه یاد.

گروه علوم سیاسی: اصغر افتخاری (شایسته تقدیر)، «نظم در بی‌نظمی»، کتاب ماه علوم اجتماعی.

گروه علوم و فنون: عسکر بهرامی (برگزیده)، «نقد و بررسی روضة‌المنجمین متنی پارسی در نجوم از قرن پنجم هجری»، نامه فرهنگستان.

گروه ادبیات داستانی: زیری نعیمی (برگزیده)، «داستان مذهبی مدرن پدیده‌ای از نوعی دیگر»، ماهنامه زنانه.

گروه ادبیات فارسی: غلامرضا رحمدل (برگزیده)، «نگاهی به نقد ادبی»، نامه علوم انسانی.

گروه زبانشناسی: امید طبیب‌زاده (برگزیده) «واج‌شناسی، نظریهٔ بهینگی»، مجلهٔ زبان‌شناسی.

گروه شعر معاصر: احمد رضا بهرام‌پور عمران (برگزیده)، «تصحیح و ویرایش، یا تخریب و ویرانش»، مجلهٔ گوه‌ران؛ ابوالفضل حرّی (برگزیده)، «شعر "تا انتها حضور" از سهراب سپهری از دیدگاه نقد فرمالیستی»، زبان و ادب (مجلهٔ دانشکدهٔ ادبیات و زبان‌های خارجی دانشگاه علامه طباطبائی).

گروه هنر: صالح طباطبائی (برگزیده)، «نقدی بر کتاب سیری در هنر ایران»، فصلنامهٔ خیال.

گروه تاریخ: مصطفی موسوی (برگزیده)، «نقدی بر تصحیح انتقادی جامع‌التواریخ»، نشر دانش.

هیئت داوران همچنین در این دوره، نشریهٔ نامه علوم انسانی و جویا جهانبخش را به ترتیب به عنوان نشریه و منتقد برتر معرفی کرد. هیئت داوران از محمد اسفندیاری نیز به پاس سال‌ها تلاش در عرصهٔ نقد به صورت ویژه تقدیر کرد.

دومین سمینار عبدالباقی گولپینارلی

در پی توافق میان مرکز پژوهشی میراث مکتوب و وزارت فرهنگ و گردشگری ترکیه، در تیرماه ۱۳۸۶ دومین سمینار عبدالباقی گولپینارلی با همکاری کتابخانهٔ مرکزی دانشگاه تهران، در تالار علامه امینی این دانشگاه برگزار شد.

بزرگداشت هشتصدمین سال تولد جلال‌الدین محمد مولوی فرصتی ایجاد کرد تا یکی از شارحان و مترجمان آثار او مورد تقدیر قرار گیرد. مرحوم عبدالباقی گولپینارلی ایرانشناس، کتابشناس زبان فارسی بود. او با ترجمهٔ آثار مهم ادب و عرفان اسلامی، مفاخر بزرگ ایرانی را به هموطنان ترک خود معرفی کرد. او نخست قرآن کریم و نهج‌البلاغه را به ترکی برگرداند و سپس گلشن راز شبستری، منطق‌الطیر و الهی‌نامهٔ عطار نیشابوری، دیوان حافظ شیرازی، رباعیات خیام، مثنوی معنوی و دیوان کبیر مولانا را ترجمه کرد و شرحی هم بر مثنوی ترکی نوشت. او همچنین نسخه‌های خطی موزهٔ مولانا را فهرست‌نویسی کرد که در چهار جلد منتشر شده است.

مرکز پژوهشی میراث مکتوب، بزرگداشت این

دانشمند را در برنامهٔ خود قرار داد و رباعیات خیام را که وی تصحیح و با مقدمه‌ای مبسوط چاپ کرده بود، بار دیگر به چاپ رساند.

دومین همایش تجلیل از گولپینارلی در روزهای ۲۵ و ۲۶ مهرماه ۱۳۸۶ برابر با ۱۷ و ۱۸ اکتبر ۲۰۰۷ در کتابخانهٔ دولتی بایزید، با حضور هشت سخنران از ایران و سیزده سخنران از ترکیه برگزار شد. این همایش با سخنرانی مشاور فرهنگی وزیر فرهنگ و گردشگری ترکیه و پیام معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی آغاز به کار کرد.

از ایران دکتر توفیق سبحانی، دکتر علی‌اشرف صادقی، دکتر محمود عابدی، دکتر حسن لاهوتی، دکتر محمد موقتیان، محمدحسین ساکت، دکتر اکبر ایرانی و ناصر گل‌باز سخنرانی کردند.

دکتر ارول اردغان، رئیس سابق کتابخانهٔ موزهٔ مولانا در قونیه، دکتر عدنان کارا اسماعیل اوغلو، استاد زبان فارسی یکی از دانشگاه‌های آنکارا، دکتر چچکلر رئیس گروه زبان فارسی دانشگاه استانبول و دکتر فاتح اندی، دیگر سخنرانان این همایش بودند.

در این همایش، سخنرانی‌ها اغلب بازگویی خاطراتی از گولپینارلی و خصوصیات فردی و اخلاقی او بودند. اما سخنرانان ایرانی دربارهٔ شرح عبدالباقی بر مثنوی معنوی و مقایسهٔ آن با شرح شادروان بدیع‌الزمان فروزانفر مقالاتی عرضه کردند. در واقع همایش دوم به معرفی فروزانفر به معرفی یکی از شارحان برجستهٔ ایرانی که بر مرحوم گولپینارلی تأثیر بسزایی داشته است، اختصاص یافته بود.

گفتنی است که در ترکیه این همایش بسیار محدود و در سالن کتابخانهٔ بایزید با گنجایش حدود چهل نفر و بدون هیچ‌گونه پوشش خبری برگزار شد؛ در حالی که بزرگداشت گولپینارلی در دانشگاه تهران با سخنرانی رئیس مجلس شورای اسلامی آغاز شد و با اجرای موسیقی گروه کامکارها همراه بود. در مراسم پایانی هم استاد شجریان اشعاری از مولانا را خواند و نشان مولانا را از دست خانم آسین چلبی، بیست و دومین نسل مولانا، دریافت کرد. از این رو شکوه و عظمت مراسم تهران به هیچ‌وجه قابل مقایسه با مراسم کوچک و محدود ترکیه نبود.

